

MLADA POTA

GLASILO SLOVENSKE MLADINE

Leto I.

Izhaja štirinajstredno. — Naročnina letno 20 Din, četrletno 5 Din, mesečno 2 Din. Za inozemstvo dvojno. — Ček. račun 17.092. — Uprava Rozka Štefan, Kopalška 3. — Lastnik, izdajatelj in odgovorni urednik Adrijan Janc, Bleiweisova 3. — Tisk J. Blasnikova nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Štev. 2.

Naše življenje

Delavska mladina v krizi

1. Pustošenje krize od l. 1930. dalje.

Predno preidemo na kratek oris dogodkov, da podjetnik danes tako izkorišča mladostnega delavca, si oglejmo še učinke sedanje gospodarske krize na slovensko gospodarstvo in na položaj mladih delavcev, ki je bil, kakor smo slišali v prvi številki „Mladih Poti“, že v dobi gospodarskega procvita obupen.

Predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je v svojem poročilu 7. novembra t. l. omenil, da se je število trgovinskih in drugih obrtov v zadnjih 3 letih zmanjšalo za 7000 obratov. To so pa mi obrati, ki pri nas zaposlujejo največ mladostnih delavcev. Že samo iz tega dejstva lahko spoznamo, kako velika je nezaposlenost med mladostnimi delavci. Po poročilu iste zbornice iz prejšnjih let vidimo, da je bilo n. pr. v Sloveniji l. 1931. 11.078 samostojnih trgovinskih obratov, ki so zaposlevali 3602 pomočnikov in 1717 vajencev. Drugih obrtnih obratov je bilo okoli 20.000. Samo leta 1933. se je zmanjšalo število trgovinskih obratov za 139, število ostalih obrtnih obratov pa za okoli 1000. Do danes so te številke narasle na 7000. V pičlih dveh letih! Leta 1932. se je prijavilo k mojstrskim izpitom 598 pomočnikov, l. 1933. le še 208. Te številke nam jasno povedo, kakšne izgleda na zaslužek imajo danes oni vajenci, ki se uče obrti: **n e z a p o s l e n o s t!** Kmečka in delavska mladina je danes obsojena na brezposelnost, kajti 50—70% naših vajencev in pomočnikov prihaja s kmetov, 30—40% pa iz delavskih vrst.

2. Kriza in zavarovanje delavcev.

V gospodarski krizi so najbolj prizadete in pridejo pri okrnjevanju prve na vrsto delavske socialne ustanove, zlasti bolniško in nezgodno zavarovanje. Prejemki teh ustanov se zaradi brezposelnosti delavstva silno zmanjšujejo. Tovarnarji in podjetniki tudi ne plačujejo več, kakor so po zakonu dolžni plačati v te ustanove. Izgovarjajo se na krzo. Nasprotno pa silno rasejo zidatki za bolniško zavarovanje. Posledica tega je, da so v dobi krize delavske zaščitne ustanove na robu propada in morejo ravno takrat, ko jih delavec najbolj potrebuje, delavcu najmanj nuditi. Taka je usoda delavskih ustanov v današnji družbi. Naj govoriyo zopet številke.

Pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev je število zavarovanih delavcev že leta 1931. padlo za 22.000. Leta 1931. je bilo zavarovanih še 609.190 delavcev. To število je do februarja leta 1932. pa-

dlo na 531.154 delavcev, marca meseca istega leta pa že na 508.829 delavcev. V letu 1933. je nazadovalo število zavarovanih delavcev za nadaljnih 117.000 delavcev. V Sloveniji je padlo število zavarovancev od 91.848 v letu 1931. na 77.635 v letu 1932. Istočasno so dolgovale industrije Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu 190 milijonov dinarjev, kar pomeni, da 43% dolžnih dajatev s strani industrije ni bilo vplačanih. Posledica je bil primanjkljaj 70 milijonov dinarjev pri Osrednjem uradu v Zagrebu.

3. Mezde.

Tretja posledica krize, ki delavstvo, zlasti mladostne delavce poleg brezposelnosti najbolj zadene, je ogromen padec mezde. Prihodnjič bomo vso našo rubriko posvetili temu vprašanju. Danes naj navedem samo še značilno dejstvo, da pri nas podjetja v krizi ne samo znižujejo mezde, marveč jih, zlasti na jugu države, sploh ne izplačujejo in ostajajo z mezdo na dolgu. To je tam, kjer so industrijski delavci obenem mali poljedelci, ki posedujejo bajto in nekaj krp plodne zemlje. Zlasti je to možno v dobi krize, ko je ponudba dela tako velika, da si podjetniki na račun delavstva privoščijo lahko največje nezaslišanosti. Tako se je n. pr. v Beogradu pritožilo v šestih mesecih leta 1934. 2648 delavcev, ki so jim podejtniki dolgovali skupno 2.006.641 Din. Delavski zbornici se je „posrečilo“ doseči, da so ji plačali od tega „vsaj“ 603.523 Din. Leta 1933. pa je tekom petih mesecev 770 delavcev terjalo za 710.000 Din zaostankov na mezdah, izplačanih pa je bilo le 223.441 Din. Rudnik „Jarando“, last Milana Savića in sinovi, dolguje svojim delavcem po mezdah 3.220.572 Din. Posameznikom dolgovane vsote dosežejo višino do 10.000 Din. Nekateri drugi rudniki dolgujejo po 150, 300, 240 tisoč dinarjev. To so po večini rudniki v Srbiji. Tako stanje je zgolj posledica nezaslišane samopašnosti podjetnikov in nerazvitega, zaostalega in neorganiziranega delavstva.

Tako smo se danes dotaknili treh vprašanj, ki so odločilna za položaj delavstva v krizi in katera predvsem vplivajo na položaj mladostnih delavcev in razmere, v katerih oni doraščajo. Tako občuti delavska mladina posledice zgoraj navedenih dejstev.

Prihodnjič bomo s posebnim ozirom na mlade delavce orisali stanje pri nas, njihov katastrofalni padec, potem pa končno prešli na iskanje vzrokov vsem tem pojavom.

Viničarska mladina — Jeruzalem

Če poznamo razmere, v katerih živijo viničarji, komaj vemo, kako težko je življenje viničarske mladine.

Gospodarji vinogradnikov sprejemajo v svoje viničarije družine s čim več delavnimi močmi, ki morajo biti gospodarju vedno na razpolago. Druge točke pogodbe pa delodajalci vsled neorganiziranosti in razcepljenosti viničarjev spreminjajo po svoji volji. To jasno vidimo pri mezdah, ki so padle od 10 Din na 4 Din. Gospodarji valijo bremena gospodarske krize na delavčeva ramena, da lahko sami živijo naprej v izobilju. Viničarji ne delajo v januarju, juliju, avgustu, septembru in decembru. 5 mesecev so brez zaslužka. V prejšnjih časih so hodili možje v času žetve na mursko polje in na Hrvaško, da so zaslužili žito. Zdaj so jih nadomestili s stroji. Po nekaterih krajih, kjer so v bližini kmetije, si jemljejo v najem zemljo, za krom-

pir in koruzo. Kmetje jim zaračunajo drago, ker je kmetij malo, viničarjev pa dosti. Odslužujejo z delom; delajo po 14 ur dnevno za 4, 5, 6 Din in hrano, tako, da zemljo proklete drago plačajo. Kjer ni kmetij (industrijskih krajev pa razen Ptuja v Slov. gor. in v Halozah ni) so viničarji vezani samo na zaslužek z goričkim delom, ki ne zadostuje niti za najskromnejšo hrano in obleko. Za obnovo izrabljenih energij pri težkem in napornem delu bi bila potrebna dobra in izdatna hrana, tega si ne morejo zaslužiti, zato so vsi od otrok naprej oslabiljeni in bolni. Različne otroške bolezni in tuberkuloza so doma skoraj pri vsaki hiši. Poleti se hranijo s salato, slabim kruhom in postnimi juhami, pozimi pa jedo krompir in fižol. Krave so vsled slabe krme slabe mlekarice. Iz istega vzroka so tudi svinje slabo rejene, tako, da že na kolinah, ki so samo enkrat v letu pojedjo polovico mesa.

V takih prilikah raste viničarska mladina. Otrok pride nezaželjen na svet, nimajo ga s čim prehraniti. Starši odidejo na delo, starejši otroci v šolo, dete ostaja doma samo. Mati pribeži opoldne domov, da ga malo nahrani, opravi pri živini, za dete ni več časa, ker gospodar zahteva, da je ob 1. uri zopet v gorah. Nihče se nima časa baviti z otrokom, če je siten, je tepen.

Ko je staro 12, 13 let, mora opravljati vsa dela s starejšimi, da služi kruh. Drugače ne morejo živeti.

Vsi morajo ostajati doma, kjer drugje ni kruha, koča je vedno bolj polna, nezakonskih otrok vedno več.

Mladina drugod Delovna taborišča

Med vsemi evropskimi državami sta bili v svetovni krizi najbolj in najprej prizadeti Italija in Nemčija. Število brezposelnih industrijskih in poljedelskih delavcev je naraščalo z dneva v dan.

Oglejmo si, kako „rešuje“ in „pomaga“ nemški fašizem nemškim brezposelnim.

V upravi nekega emigrantskega dnevnika se je javil Nikolaus Spetz, mlad brezposeln iz Volklingena, ki je delal dalj časa v delovnem taborišču. Radi neznosnega položaja je pobegnil, prekoračil nemško mejo ter se čez nekaj časa javil v omenjeni redakciji, kjer je pričel pripovedovati:

„Od 1929. pa vse do oktobra lanskega leta sem bil brezposeln, bil sem član „Hitlerjevske mladine“ ter kot tak sklenil vstopiti v delovno taborišče, da odslužim obvezni 6 mesečni rok „delovne službe“. (Arbeiterdienst-a.) Javil sem se z nekaterimi svojimi tovariši v zbiralnem taborišču v Saganu. Tam so nas razporedili v grupe, „führer“ taborišča je imel kratek nagovor, v katerem nam je obljubljal raj na zemlji, po odsluženem roku pa sigurno zaposlitev. Po končanem nagovoru je pozval vse one, ki so si stari „kameradi“ in žele biti zaposleni v istem taborišču, naj se javijo. To je bila prva past. Prav te, ki so se javili, so razposlali ločeno v razna taborišča, ker so sumili, da tvorijo te edinice enote poznejših upornikov. Z 70 tovariši sem prišel v taborišče Saarbor. Bilo je strašno. Želel sem si, da bi ne bil tega prav nikoli doživel.

Delovni čas traja od 4 zjutraj do pol 10 zvečer. Pretežni del se dela, v odmorih pa eksercira. Zaposleni smo bili pri gradnji ceste. Od kraja, kjer smo delali, pa do taborišča smo imeli 14 km. Toliko, da smo prišli v taborišče ter se zgrudili na ležišča — več nismo mogli. Na tri delavce je prišel po 1 paznik. To je bila suženjska tlaka! Zdravi kot ribe, polni humorja in upanja, smo prišli iz domačih krajev semkaj — tu smo izgubili zdravje in upanje.

„Knežja plača“, ki nam jo je obljubljal „führer“ v prej omenjenem zbiralnem taborišču, je znašala 2 in pol marke za 10 dni. Od tega so nam odtegnili prispevke za zračno obrambo, „Hitlerjevsko mladino“, rjavo srajco, znak in drugo... To kar mi je ostalo, si ne bi upal dati nobenemu beraču. „Brezplačno prehranjevanje“ je bilo tako, da smo pojedli to, kar je bilo določeno za dva dni, že v enem dnevu. Ko ni bilo ničesar več, smo se vzdrževali s tem, kar so nam pošiljali starši. Kruh je bil tako trd, da smo ga nekega dne, ko je bil pri obedu navzoč načelnik taborišča, pričeli žagati. Redkokdaj smo dobivali klobase in še takrat so bile črvice in plesnive. V našem vodu je nekoč obolelo kar 35 mož radi zastrupitve s pokvarjenim mesom. Načelnik jih je smatral za simulantne ter jim kljub zdravnikovi prepovedi ukazal delati. Rezultat je bil ta, da je vseh 35 obolelo na želodčnem katarju. Ležali so ves teden z visoko temperaturo.

Med moštvo taborišča je bilo opaziti vedno večje nezadovoljstvo.

Tako „rešuje“ in „odpravlja“ fašizem problem brezposelnih. Sedaj si pa oglejmo, kako si zamišljajo rešitev tega problema nekateri ljudje pri nas.

„Jutro“ z dne 20. okt. t. l. prinaša dolg članek pod naslovom „Snujmo delavske bataljone“. Pisec tega članka se navdušuje nad Nemčijo in Italijo češ, te države so delavske bataljone „že preizkusile in obneslo se jim je“. Komu je bilo pri temu načinu reševanja problema brezposelnih najbolj pomagano in komu le je najbolj „obneslo“, o tem ni dvoma. Brezposelnim gotovo ne!

Oglejmo si še nekaj predlogov k organizaciji ter načinu delovanja „delavskih bataljonov“, ki jih predlaga „Jutrov“ člankar.

„Bataljoni naj bodo urejeni po vojaško. Za nadzorstvo naj bodo pritegnjeni brezposelni inženirji — (akademski mladina, lepa bodočnost te čaka!) — ter absolventi srednjih tehničnih šol...“ „Za tiste, ki se ne bi sami javili, naj se doseže, da bodo prisiljeni stopiti v delavske bataljone, kjer bodo imeli manjše ugodnosti in težje delo...“ „Za bataljone naj se napravijo posebna taborišča s šatorji...“ (Takih ciganskih logorov še celo nemški fašizem ne vsiljuje svojim brezposelnim. Op. ur.) „Dela se naj 8 ur dnevno, ostali čas pa naj se uporabi za sport in prosveto.“ (Bistvene razlike med ekzerciranjem in „sportom“, ki ga predlaga člankar, najbrže ne bo.) Tudi kar se višine mezd tiče, je pisec omenjenega članka v popolnem soglasju z Nemci. Pisec pravi: „Delavci naj dobe obleko in hrano ter do 5 Din na dan za majhne izdatke.“ V Nemčiji dobivajo približno 20—30 pfenigov na dan, kar da približno isto vsoto.

Torej kaplarska disciplina, ciganski logori, be-raške mezde, naprosjačene obleke in vojaško ekzerciranje — to servira „Jutrov“ člankar množicam slovenskih brezposelnih.

Beseda deklet Pot mlade šivilje

Opisala vam bom trnjevo pot mlade slovenske šivilje. Šla sem se učiti za šiviljo s petnajstim letom. Učila sem se tri leta. Delala sem navadno od sedme ure zjutraj, pa pozno v noč. Kadar je bilo več dela tudi do ene ponoči. Mojstrica je imela starše, ki so bili kmetje. Kadar je pri kmetem delu bil potreben še kdo, so poklicali mene. Tako sem morala poleg šivanja opravljati še najtežja kmetijska dela. Delala sem tako mnogo preveč za svoje sile. Namesto, da bi rasla, sem ostala majhna in slabotna. Hrana, ki sem jo dobivala doma, tudi ni zadoščala za mlado dekle.

Plače nisem dobivala vsa tri leta nikake, čeprav so se moji starši zgovorili, da dobim 50 Din mesečno. Poleg tega sem imela pa še druge stroške. Če sem n. pr. zgubila šivanko, sem jo morala sama kupiti. Za pomočniški izpit sem plačala 150 Din. Izkaza pa nisem nikdar dobila. Mojstrica mi je vedno odgovorila, če sem vprašala za njim: „Kaj me briga, naj jaz gledam za njim? Celo bolniško blagajno se morala sama plačevati!“

Ko sem zbolela na očeh, ker smo imeli slabo luč, mi je zdravnik rekel, da morem dobiti 14dnevni dopust. Mojstrica ga ni dovolila.

Ne samo, da so me na ta način izžemali, niti tega mi niso pustili, da bi smela imeti v tem težkem življenju vsaj enega človeka, na katerega bi se naslonila — svojega fanta. Kadar me je videla mojstrica z njim, se je name drla in šla tožiti moji mami.

Žalostno je življenje dekleta, ki se uči obrti. Vso svojo mladost preživi v naitežjem delu. Ničesar nima od svoje mladosti. Skrivaj si mora ukrasti vsako uro veselja in razvedrila, pa še to ni popolno, ker si ne more iztrgati iz sebe zagrenjenosti, ki se vsadi v mladega človeka, če čuti, da se mu godi krivica. Šivilja.

Nemški uradniki se morajo ob vsakem Hitlerjevem govoru zbrati v svojih uradnih prostorih in govor pazno poslušati. Ker je neki izgaran berlinski uradnik med govorom zaspal, so ga vrgli na cesto.

Mednarodni fond za obrambo miru so osnovali v Parizu. Organizatorji so najplivnejši književniki in politiki, n. pr. Carlo Sforza, Romain Rolland, Heinrich Mann. Imena vseh podpornikov tega fonda se bodo tiskala v „Zlati knjigi miru“. (Politika 15. nov.).

Abesinija

Kako so Italijani osvajali Aduo?

Vojni poročevalec carigrskega „Mili-a“, ki je šel z italj. vojsko v Afriko, je objavil sledečo sliko zavzetja Aduo:

Pravi pekel je ta zemlja, ki jo žge afriško solnce. Temperatura se dviga na 45°. Bataljon italjanskih vojakov in polk Askarijev, črnecev v italjanski službi) prihaja od juga in polagoma napreduje proti Adui. Abesinski oddelki, sestavljeni iz kmetov okoliških vasi, so skriti v grmovju; zdaj pa zdaj zažvižga svinčenka iz starinske puške nad glavami italj. vojakov.

Zaseda.

Sivkastobebe postavbe Abesincev se pojavljajo zdaj levo, zdaj desno med valovitimi peščenimi grički. Mitraljeze, ki jih Italijani s težavo vlačijo s seboj, kovinsko zaregljajo. Redkokdaj zadenejo cilj.

Streljivo se uporablja samo Abesincem v strah. Italijani napredujejo v gosjem redu. Dvajset metrov od desetnije kaplarja Matonija se je nenadoma pojavil Abesinec. Komaj so se Italijani zavedli, že je spretno vrženo kopje predrlo prsi nekemu vojaku. Niti strel še ni padel in že je drugi vojak ležal v mlaki krvi.

— Naprej! — vpije kaplar — obkolite jih! Ne pustimo jih pobegniti! — V istem hipu prodre kopje tudi njega. Vojaki besno streljajo in kričeč prodirajo proti zasedi... Bela halja Abesincev se spet pojavi pred našimi očmi. Močan človek je črn, njegove oči se blešče v divjem sovraštvu nad roparji, ki so se polakomnili njegove svobodne domovine. Spretno zažene na vojake svoje zadnje kopje. Salva ga podre. Neki podivjan italjanski vojak ga pribije k zemlji s svojim bajonetom.

Spet žvižgajo kroglice nad glavami Italjanov. — Pozor!

Z desnega krila se čuje žvižg kapetana. Mitraljeze molče, vojaki se sklonjeni k tlom skrivajo. Beli oblak Abesincev, ki napadajo, se razvija. V naših ušesih vse močneje zvone njihovi kriki. Živci so prenapeti. Vzlic strašni vročini — še puška peče, nas stresa mrzlica.

Tanki na delu.

Kapetan ničesar ne poveljuje. Končno zažvižga — začuje se prvi strel. Beli oblak za hip neodločno obstane; nekaj belih halj pade, toda ostale drve proti nam. Mitraljeze zasikajo in razbijejo napad. Abesinci beže. S krila se pojavi oddelek tankov, ki preganjajo nasprotnika. Zdaj so se vojaki ohrabрили.

Ob poti vidimo trupla Abesincev. Mitraljeze s tankov so opravile svoje delo. V komaj izkopani jami je italj. tank zmečkal nekaj Abesincev, ki so ga hoteli zaustaviti z rokami, ne poznavajoč teže in moči tega nepoznanega orožja. Vsi so grozovito razmrčvarjeni.

Okrog sedme ure prispe pred Aduo pešadija. Ko vstopajo v goreče mesto, pokrito z gostim dimom, pokajo iz nekaterih hiš strelji. Italijani padajo — mrtvi, ranjeni. Vojaštvo brez izjeme obračunava s stanovci teh hiš. Masakrira jih in prebada srca z bajoneti... Mesto v razvalinah se še tu in tam brani, toda Abesinci se umikajo. Povsod se kade pogorišča. V zažganih hišah se žgo trupla.

Protinapad.

Bliža se afriška noč. Po peklenem dnevu je zrak zadušljiv. Konjenica, kamion-cisterne polne bencina in vode — posebno vode — prihajajo v mesto. Vojaki nimajo niti kapljice vode več. Ambulante gredo proti Asmari. Nad 500 vojakov je ranjenih. Največ ranjencev je bilo v zapadnih predmestjih, kjer je bitka radi abesinskega odpora trajala dve uri. Izgube Abesincev so velike. Oni napadajo v skupinah in mnogo jih pade, če pade med nje granata.

Vtisi vojakov so tile: če so oddaljeni od Abesincev 100 korakov, tedaj še nekako gre, strašen pa je boj na nož.

Z mrakom ponchava v Adui tudi bitka... V mirni, zadušni noči odmevajo koraki novih čet, ki prihajajo v Aduo s tanki, kamioni, vozovi, projektorji in brezžičnimi telegrafskimi postajami... V ambulanti (zasilni bolnici) operira kirurg. Kroglice iz starinskih pušk povzročajo strašne rane. Če je kost le malo ranjena, je treba ranjeni del telesa amputirati (odrezati).

Bliža se polnoč. Nenadoma zasika mitraljeza v južnih predmestjih Aduo. Nekaj strelcev iz pušk in že žvižgajo alarm.

Kaj je? Ni odgovora. Abesinci so se izognili straži in nenadoma napadli speče Italjane. Bitka se razvija izven kroga, v katerem so postavljeni topovi in tanki. Oddelki Abesincev, katerih ni nihče videl, prihajajo v mesto. Metež je strašen. Povsod streljajo. Boj z hladnim orožjem v temi razrušenega mesta... Moderna tehnika je tu trenutno odpovedala, zdaj odloča moč in hrabrost. Povelja in protipovelja se mešajo. — Projektorje, projektorje! — vpije nekdo. Nekaj ljudi vleče top. — Kam greste? — Rešujemo baterijo. — Stoj! Streljajte v zrak!

Slika groze.

Kriki bitke se približujejo. Granate eksplodirajo druga za drugo. Ko razsvetlijo projektorji noč, se pokaže prava slika boja na nož. V metežu je težko razločevati svoje od nasprotnikov.

Oddelek Italjanov vdre na trg, kjer so bile kamele. Braniti hočejo ta prostor, toda dež nožev redči njihove vrste. Nek Abesinec plane nad Italjana, ki je hotel streljati. Italjan pade — truplo brez glave. Abesinec jo je z enim samim zamahom odsekal z nožem, ostrejšim od britve. Tank se pri-rine in razsvetli boj. Težko je naslikati vse to. Tank napreduje v sredino med ljudi in prične streljati z mitraljezi. Prihrumi še en tank. Vpitje se oddaljuje. Italj. pešadija spet prihaja. In tako gre vse do jutra, brez konca in kraja.

Zjutraj je mesto podobno veliki klavnici. Kri ljudi lepi v velikih temnih pegah po zidovih. Pot, ki vodi na trg, kjer je bila bitka, je videti v dolžini 200 m ko da je padal nanjo krvav dež. Kri in trupla...

Dvigajoče se sonce suši mlake krvi, na katerih mrgoli muh. Italjanska zastava visi na italjanskem konzulatu. Veter jo boža, toda tako slab je, da niti zastave ne premakne.

Dopisi

Beseda starih.

Ljubljana, 12. novembra 1935.

Prijatelji mladi!

Prejel sem Vaš list „Mlada pota“ in Vam k izdaji iskreno čestitam, a še vse bolj si želim, da bi imeli čim več uspeha k ideji in smeri, ki jo zastopate v njem.

Današnji čas je tak, da potrebuje sodelovanje prav vsakega človeka, in mladina še posebno ne sme biti pri tem pasivna. Ledine pač ne boste prvi orali, toda gradiva imate mnogo, aktualnega, vitalnega, mnogo več nego „starina“, — in odločilni boj, ki ga boste morali izbojevati. „Starina“ postaja apatična, morda utrujena, ali Vi morate naprej!

Pozdrav!

A. K.

Zapostavljanje vajencev v Strojnih tovarnah in livarnah.

V naši tvornici je okrog 50 vajencev, ki se učijo za livarje, modelne mizarje, železostrugarje, ključavničarje, elektricarje in podobno. Vajencem se ni-

Uredništvo je prejelo kup sličnih pisem, od katerih priobčujemo le odlomke iz dveh. Kažejo jasno, kako je slovenska mladina sprejela svoj list.

Tovariš urednik!

Ko mi je danes moj sošolec pokazal to novo mladinsko glasilo, sem se takoj odločil, da postanem Vaš naročnik, še več — Vaš sotrudnik.

Vsi moji sošolci so navdušeni nad tem listom. Poverjeništvu tega razreda bo prevzel moj sošolec. Upam, da število naročnikov ne bo baš malo.

Maribor 12. 11. 1935.

Tovariš urednik!

Nehote sem dobila pred par dnevi v roke Vaš na novo izišli list „Mlada pota“. List mladine, ki se bori za svoje pravice. Takoj sem se navdušila zanj, saj sem tudi jaz mlada in bi tudi želela, da bi se saj malo spremenil in olajšal položaj.

Iskreno Vas pozdravlja

Dana.

kjer na svetu doslej še ni dobro godilo. Ponavadi nič ne zaslužijo, pretepajo jih mojstri in pomočniki, delati morajo vsa mogoča dela in se pogostokrat niti ne izuče svoje stroke. Največkrat šele v zadnjem letu svoje učne dobe pride h poklicnemu delu.

Približno tako je tudi pri nas. Tepo nas sicer ne, ker se jim ne pustimo. Pač pa v vseh drugih ozi-rih čutimo, da smo uboga vajeniška para. „Zaslu-žimo“ na 14 dni od deset do šestdeset dinarjev. Prvi mesec je vsakdo na „preizkušnji“. Potem pa dobiva pol leta po 10 Din na 14 dni. Zadnje leto uče-nja pa od 40 do 60 dinarjev, kakor je pač stroka. Delati moramo bolj ko odrasli delavci. Največ nas zaposlujejo pri pomožnih in težaških delih, najmanj pa pri delih, ki se jih učimo. Tako pride tovarna do skoro brezplačnih delavcev.

Vajence ima pod komando poseben, v to svrhu določen uradnik g. Windisch. Je sila strog. Njegovo postopanje s fanti vzbuja splošno neodobravanje. Njegov glavni posel je kaznovanje vajencev s trganjem „plače“, oziroma „nagrada“. Vsak vajenec ima kontrolno knjižico za obrtno šolo, v kateri potrjuje učitelj posebanje pouka. G. Windisch pregleduje vsak terek zjutraj te knjižice. Če je knjižica samo malo umazana, če se pozna odtis prsta, kar še pri gospodih uradnikih ni izključeno, pa si že ob ves mesečni zaslužek. Odveč je razlagati, da pri našem delu ne moremo imeti tako čistih rok, kakor jih ima g. Windisch ali pa mestne gospodične. Če knjižico pozabiš zjutraj doma in jo prineseš opoldan, si prav tako kaznovan za vso mesečno „nagrado“. Prav tako je, če se po večurnem nepretrganem napornem delu za hip oddahneš.

G. Windisch večkrat odredi preiskavo vajeniške garderobe. Dne 11. novembra opoldan je spet napravil „racijo“. Pri nekaterih vajencih je dobil v njihovi delovni obleki, ki ostane v tovarni, koščke svinca. Brez zaslišavanja itd. jih je odpustil od dela. Pri vsej mladini je vzbudilo to splošen protest.

Vajenci.

Kakšen je položaj grafičnih vajencev?

Ne pritožuj se nad časom; iz tega ni nič. Časi so slabi, ti si tu, da jih izboljšaš!

T. Carlyle.

Ali so morda tudi grafični vajenci prednja stra-ža vajencev, kot je označil Mrzel grafično delavstvo z prednjo stražo delavstva? Ali je grafično delavstvo prednja straža ali ni, to ni moja naloga dognati; da pa vajenci to niso, to vem dobro.

Naj navedem nekaj dejstev:

Zaposleni smo v tiskarniških obratih 8 in pol ur dnevno.

Obiskujemo obrtno nadaljevalno šolo v večernih urah po svojem delu. Pouk traja zvečer do 9 ure 3 krat na teden. Samo enkrat tedensko imamo tudi popoldanski pouk. Teorija iz litografske stroke se sploh ne poučuje, čeprav se je nekoč poučevala.

Vajenci v Ljubljani plačujemo za šolnino 25 Din mesečno od svojih minimalnih 40 Din tedensko, ki jih prejmemo v prvem letu.

Pri svojem, nekateri celo pri nezdravem delu v nezdravih prostorih, nimamo nikakih dopustov.

Včasih delamo tudi nadure, za kar smo plačani po 1.50 Din na uro! To je v prvem letu učne dobe, v drugem letu po 3 Din, v tretjem po 4.50 in v četrtem po 6 Din na uro.

Grafični vajenci plačujemo od svoje nagrade, kot imenujejo tedenski zaslužek, še bolniško blagajno in davek, kljub temu, da ni v nobenem davčnem zakoniku postavke, v kateri bi se navajalo, da se od nagrad izterjuje davek. Torej zasluži vajenec tedensko v prvem letu 27 Din in če odračunamo še šolnino, ki se v prejšnjih časih ni pobirala, saom 30,75 Din.

Toda naj navedem tudi v kakšno okolje pride vajenec.

V nekaterih podjetjih izvaja teror na popolnoma osebne zadeve vajencev in omejuje osebna svoboda. Vajenec, star 18 ali celo že 20 let, ne sme z dekletom na cesto, kljub temu, da je to njegova popolnoma privatna zadeva, ki se tiskarne in članov SGRJ popolnoma nič ne tiče. Nekaterih vajencev se ne sme videti v gledališču, kinu in kavarni itd. itd., kakor da smo v srednjem veku. Vsaka tiskarna ima za vajence svoje paragrafe. —

Toda mladina mora po spoznanju zmot in napak imeti pogum, da odstrani, kar je gnilega, in krene na pravo, njej ustrezajočo pot. Tu ne gre več za samo izučitev naše stroke, če bi šlo samo zato, bi sledili kar starim; tu gre za mnogo več! To je del borbe napredne mladine za novo življenje, ki ga odmirajoči ne morejo več razumeti, se vanj ne znajo in ne morejo živeti; to je boj za novo življenje.

Grafični vajenec.

Glasovi mladine iz trboveljskega revirja

Kakor vsepovsod, tako je tudi pri nas v našem revirju položaj rudarske mladine neznošen. Zato z veseljem pozdravljamo list „Mlada Pota“, ki naj bo glasilo vse slovenske delavske, kmetijske in intelektualne mladine, v katerem bomo tudi mi orisali naše stanje in zahteve ter borbo za izboljšanje svojega položaja.

Gospodarsko, socialno in kulturno je naša mladina obojega spola na jako nizkem nivoju. Dotaknili se bomo samo gospodarsko-socialnega vprašanja.

Ko rudarski sinovi odrastejo in izstopijo iz osnovnih šol, je tradicionalna navada vseh rudarskih očetov, da jih skušajo predvsem zaposliti pri tujkajšnjem rudniku T. P. D., da jim tako pomagajo preživljati njihove številne družine. Tako imamo pri nas danes generacije rudarjev, kjer je bil stari oče rudar, potem zopet oče, njegovi sinovi itd. V najboljšem primeru pa se gredo učiti raznih profesij. Isto se dogaja z rudarskimi dekleti. Ko izpolni štiri-najsto leto, je prvo, da se mora izučiti kakšnega poklica, n. pr. šivilje, če ne, si mora pa poiskati službe v tovarnah ali pa iti za služkinjo v mesta in podeželje za smešno plačo 100 do 200 Din mesečno. Pred leti je bilo našo mladino lažje zaposliti, danes pa, v času „gospodarske krize“, je to nemogoče.

Racionalizacija T. P. D. v letih 1925. do 1927. je povzročila, da je bilo reduciranih na tisoče naših rudarskih očetov in sinov, ki so morali iti s trebuhom za kruhom v Francijo, Belgijo, Holandsko, Luksemburg itd., danes, po desetih letih pa se vračajo nazaj izčrpani in brez dela, ter tako polnijo vrste naših brezposelnih.

Vsled racionalizacije je stalež našega delavstva skrajšan na minimum, in tako je težko zaposliti rudarsko mladino. Radi tega pade vse breme vzdrževanja te mladine na našega rudarskega očeta-trpina, ki že itak slabo zasluži. Mnogo je slučajev, ko so stare hčerke in sinovi 20 do 25 let, pa še niso imeli prilike, da bi si služili kruh s svojimi rokami. Medtem pa pride čas, ko morajo sinovi odslužiti kadrski rok, ko pa pridejo domov, zopet ne najdejo zaposlitve.

Tako je rudarska mladina nujno zapisana socialnemu in kulturnemu propadu.

Imamo tudi celo vrsto mladine, ki je izučena raznih profesij, n. pr. soboslikarje, pleskarje, natakarje, zidarje itd. Ti so zaposleni samo v sezonski dobi, v jesenskih in zimskih mesecih pa so v breme staršem. Najbolj obžalovanja vredni pa so tisti rudarski sinovi, ki so zaposleni na banovinski cesti Trbovlje—Marija Reka—Šent Pavel. Za sramotnih 250 do 275 Din na uro (brez bolniškega zavarovanja in brez strehe, pod katero bi se zaklonili ob dežju), morajo hoditi ob vsakem vremenu po dve uri in še več od doma ter delati pod najslabšimi pogoji in trpeti najhujše šikane od raznih nastavlencev. Ti mladi delavci morajo vstajati v poletnih in jesenskih mesecih ob treh zjutraj, če hočejo, da so na delovnem mestu ob 6. uri; končajo pa delo ob 2. uri ter pridejo domov šele ob štirih ali pol petih popoldan. Da tej mladini nedostaja dovolj časa za zadosten počitek, za razvedrilo in kulturno izobrazbo, ni treba posebej razlagati.

Naša rudarska mladina je nujno potrebna pravilne izobrazbe. Delavske kulturne organizacije, ki bi jo vzgajale v tem smislu, pri nas ni. Mi imamo eno samo tako zvano delavsko kulturno društvo, ki mu pa ni mnogo na tem, da bi si pridobilo širok krog mladine, temveč jo rajši odbija. Na vodilnih mestih takšnih kulturnih društev sede monopolizirani in starokopitni ljudje, ki nočejo dati prilike izobrazbe željni mladini do pravega razmaha. Vso tisto majhno dozo kulture, ki jo nekaj napredne proletarske mladine poseduje, je samo plod samoizobrazbe. Vsa ostala mladina pa tava po cestah in nogometnih igriščih. Nismo nasprotniki sporta, in nam je znano načelo mens sana in corpore sana (zdrav duh v zdravem telesu), vendar pa je nujno potrebno, da se vsa naša rudarska mladina v polni meri zanima tudi za socialna in druga vprašanja, če hočemo, da bo rudarska mladina res avantgarda in v vzgled drugim.

Družabni red ne nudi mladini tiste izobrazbe, ki ji je nujno potrebna. Zato pa je treba mladini samoizobrazbe in kot že omenjeno, je treba posvečati več pažnje gospodarskim, socialnim, političnim in kulturnim vprašanjem.

S tem si bo pridobila najpotrebnejše znanje, brez katerega je borba za izboljšanje položaja nemo-goča.

—še—

Ježica.

Na Ježici bodo 15. dec. občinske volitve, ker je bil dosedanji občinski odbor radi prekomasacije občine razpuščen. Te občinske volitve morajo zanimati tudi mladino. Ob vsakih volitvah se odloča, kdo in kako bo gospodaril z občinskim premoženjem, torej tudi kako bo preskrbljeno za mladino. Mi, delovna slovenska mladina, bomo stali tudi to pot ob strani vsega delovnega ljudstva. Zato moramo podpreti enoten nastop delovnega ljudstva pri volitvah.

V rudniku Motnik je ubilo 12. novembra mladega rudarja Toneta Groznika. Z njim je delavstvo v premogovnih revirjih izgubilo enega svojih naj-smelejših borcev.

Kmečka mladina.

Ormož.

V težkih časih živimo mali kmetje. Imamo nekaj živine, svoj košček zemlje, na katerem garamo od jutra do večera. Prodati ne moremo ničesar, davka ne moremo plačevati, denar za vsakodnevne potrebe si moramo zaslužiti z delom drugje; v vinogradih, košnji pri kmetih i. t. d. Svoje polje slabo obdelujemo, ker v najprimernejšem času moramo drugam, da kaj zaslužimo, zato pa za svoje zamudimo. Za obnovo gospodarskega orodja nimamo denarja, gnoj moramo največkrat prodati in pridelek je slab. Vsak dan se nam težje godi, ker so mezde vedno nižje, davki isti, cene potrebščin pa celo višje! Izgledi za bodočnost niso boljši in to je najvažnejše za mladino. Prej so mladi ljudje odhajali v mesta v tovarne, za služkinje in od tam pomagali domačim. Danes pa ostajajo doma, telesno propadajo, sovražijo delo, ki jim ne more omogočiti pošteno življenje. Ali pa odidejo po svetu iskat za-služka; delali bi radi, pa se končno znajdejo med brezposelno rajo.

Srednjim kmetom, ki imajo nekaj orolov zemlje in več glav živine se godi v toliko boljše, da pri-raste ves živjež doma, le brez dinarja so. Za sol, petrolej, šibice, prodajajo jajca, za vse drugo pa se morajo zadolževati. Povsod je mnogo dolga. Mladi se branijo prevzeti, ker se ne da gospodariti. Tu je trenje med starejšo in mlajšo generacijo. Stari vidijo rešitev v zemlji, z nečloveškim delom hočejo iz nje izsiliti boljše čase, ozirajo se v preteklost, ko jih je zemlja hranila, mladi pa se obračajo v stran. Oni hočejo dela, s katerim bodo kaj zaslužili. Njihovo polje pa je premalo, ne nese ničesar. Tudi v svetu ni zaslužka za njih, ostajajo doma in delajo na polju.

Zato je naša glavna želja, želja za zemljo. Za tak kos zemlje, na katerem bomo lahko živeli s svojo bodočo družino. Naše kmetije mejijo na ogromne gozdove in polja veleposestnikov, ki obdelujemo zanje ta polja. Čemu se ne bi dokončno izvedla agrarna reforma? Zakaj se ne bi razdelilo velepo-sestniško zemljo med nas kmečke fante in dekleta, ki smo pripravljani obdelovati ta polja? Bajtar.

Kultura

Mariborsko gledališče. Slučaj Maksa Furjana.

Spor je bil kaj preprost. Mariborsko gledališče je padlo v obupen finančni in umetniški položaj. In zato ni čudno, da je mladina protestirala. Postopek je bil tudi preprost. Zasedli so ložo v gledališču, zaprli vrata in prečitali občinstvu svoje zahteve. „Gledališče je pred polomom, umetniški nivo strahovito pada, vodstvo, v prvi vrsti umetniško, je nezmožno. Mladina zhteva razčiščenja in na odgovorna mesta ljudi, ki so zmožni in imajo voljo do dela.“ Publika ploska. Žalibog samo ploska. Končno se je za vso stvar zanimala policija.

Vzporedno s tem pa se je vršila drama in v glavni vlogi je nastopal Maks Furijan. Začel je kot delavec in že takrat sanjal o gledališču. In to se je uresničilo. Iz najnižjega socialnega položaja — delavca iz železniških fabrik — je stopil na pot umetnika. Mlad, delaven in bogato nadarjen je nastopil pot brez izobrazbe, brez protekcije. Vsi predpogoji so mu bili dani, samo „slučaj“, da se prerine naprej, ne. In če kdo pozna omejene in ubijajoče razmere podeželskega gledališča, mu je vse jasno. Jasne so mu težave delavca-umetnika na taki poti. Toda Furijan je doživljal uspeh, dokler ni doživel v „Celjskih grofih“ (Kreftovih) sijajno zmago. Samo enega uspeha ni bilo — materijelnega.

Mariborsko gledališče so zapuščale najboljše moči: Daneš, Stupica, Severjeva in Skrbinšek. Nivo je padel na ničlo. Zadnji Mohikanec — Maks Furijan je ostal. Vsaj sedaj, ko leži velik del dela na njegovih ramah, je pričakoval izboljšanja. Nič! Odgovor: dokler ne bo izboljšanja, ne nastopim. Logičen protest človeka v borbi za svoj življenski obstoj. S tem pa je bila kršena pogodba in sovražniki so to priliko izkoristili, da se ga znebijo. Dokaz za to je dejstvo, da je stanovska organizacija, Udruga gledaliških igralcev, ki bi morala braniti svojega člana, potrdila sklep uprave, da je Furijan odpuščen. Stvar je jasna. Vodilna misel je bila: odsečimo še zadnji vrh in zmaga je naša. In nihče izmed mariborskih igralcev ni imel toliko poštenja, da bi se tej sodbi uprl. To je bilo nedvomno najbolj sramotno dejanje, ki je zapisano v analih mariborskega gledališča. S tem so molče morda tudi nehote potrdili politiko tistih, ki hočejo preko trupel drugih, sebi ustvarjati še boljšo existenco. Vsi ti dogodki so pa privedli Furijana do živčnega poloma in na koncu se je revež znašel pod kolesi avtomobila. Bali smo se najhujšega.

Ali bo to konec umetnika, človeka z veliko potjo za seboj in pred sabo? Ta človek, ki je po lastni zmožnosti začel veliko pot, naj postane žrtev predmetnih kreator? Nikdar. Ta slučaj je tipičen za pot iz najnižjih plasti življenja v višje. In tu ne smemo molčati, ne smemo dopustiti, da se uničujejo ljudje, ki so dokazali, da bodo veliko napravili za napredek slovenske kulture.

Zavedajte se, mladina zna ceniti življensko borbo. In Furijan je žrtev. Zato ostane mladina ob njegovi strani.

Mladina drugod

„Brezprizorni“ v USA.

Kot nekdanj v Rusiji, tako ima danes Amerika ogromno zapuščenih otrok (brezprizornih), ki žive s prosjačenjem in tatvinami. Profesor Thomas Minnehan trdi, da jih je v USA okrog četrtilijona.

Posebna konjunktura nemške industrije igrač. Berlin. Po dolgoletni krizi v nemški industriji igrač je nastopilo zadnje čase izboljšanje, ki presega v tem letnem času običajen porast. Vzrok leži v ojačenem povpraševanju Nemčije same. Konjunktura gre na račun izdelovanja naslednjih igrač: svinčenih in lesenih vojakov, bobnov, lesenih pušk in podobnih igrač, figur S. A. (napadalni oddelki) in S. S. (elitni obrambni oddelki) mož. (Prager Tagblatt 12. 11. 1935.)

Po svetu

Proti Abesiniji. Iz New-Yorka je odpotovalo 117 italijanskih naseljencev z namenom, da pomagajo Italiji proti Abesiniji. Med vkrcavanjem jih je moralo strahiti 133 policajev, da jim italijanski antifašisti ne bi ohladili navdušenja za Mussolinija.

Mehika. V Mehiki so organizirali delavci kratko generalno stavko v znak protesta proti fašističnemu vpadu v Abesinijo.

Bojkot Italije v Indiji se vrši zelo uspešno. Italijanski parnik Conte Verde je nedavno odpeljal iz Bombayja le 15 potnikov, kar je rezultat bojkota italijanskih parnikov v Indiji.

Nearijcem je prepovedano v Nemčiji uporaba titla „profesor“, čeprav mnogi Židje uživajo v znanstvenem svetu velik ugled. (Politika 12. 11.)

Tehniki ljubljanske univerze, zbrani na sestanku, dne 21. nov. 1935. sprejemajo sledečo resolucijo:

Soglasno s svojimi tovariši na beograjski in zagrebški fakulteti protestiramo proti uvedbi nove uredbe o tehniških fakultetah. Radi ovir, ki nam jih stavi ta uredba povdarjamo sledeče:

1. Radi obiskovanja številnih predavanj in vaj ter izvrševanja programov, ki jih moramo oddajati ob določenih terminih, nam ne preostaja časa za obvladanje snovi ter za dovoljno pripravo za izpite, kot predpisuje nova uredba. Ponovno vpisovanje in ponavljanje semestrov je za nas nesprejemljivo iz gmotnih in moralnih ozirov.

2. Pretežno večino tovarišev silijo gmotne prilike k temu, da si poleg študija morajo sami skrbeti sredstva za študij, radi česar je po novi fakultetni uredbi predvsem tem tovarišem študij, če že ne onemogočen, pa skrajno otežkočen.

3. Odločno vztrajamo na tem, da ostane akademski študij svoboden, da je vsakomur omogočeno posvetiti se in dokončati študij po svojih prilikah.

4. Energično nasprotujemo takim uredbam, ki predstavljajo ekonomski numerus clausus z namenom, da postane študij tehnike privilegij samo imovitejših slojev. Ob dejstvu, da je potreben našemu narodu še velik gospodarski razvoj in tehnični napredek, smo odločno proti takemu načinu zaustavljanja dotoka inženjerjev iz vseh slojev.

5. Odklanjam tudi obvezne brezplačne prakse, ki jih predvideva nova uredba.

Iz teh razlogov zahtevamo, da se ta fakultetna uredba ukine.

Ta resolucija naj se dostavi dekanatu tehniške fakultete, rektoratu ter prosvetnemu ministertvu, obenem pa se naj objavi v dnevnem tisku, da se seznanijo z njo tudi širša javnost, da nas podpre v naših zahtevah.

V podkrepitve tega stopamo v trodnevni protestni štrajk dne 21., 22. in 23. t. m.

V slučaju, da se do 10. januarja 1936. ne ugotovi našim zahtevam, bomo primorani začeti v soglasju s tovariši z beograjske in zagrebške univerze energično borbo za doseg svojih vitalnih interesov.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1935.

Mlada umetnost

Tone Čufar:

Vajenec pripoveduje.

Ko se znoči in ubežim tegobam dneva v podstrešje, le malokdaj tako zaspim, saj smem samo nočem zaupati ves svoj obup, vso težko, krvavečo bol, ki je nihče prav ne doume; zgolj sam v njej trepetam in nič ne vem, do kdaj mi bo še dana nje grenčica, do kdaj bom kakor zdaj zaničevan, do kdaj mi bodo za udarci rdela blede lica.

V temo zaklepam trpka spraševanja, v temo zapiram strah, ki ga imam pred vsem, kar mi bo dalo drugo jutro, kar mi bo dal predolg prihodnji dan.

Vsi moji dnevi so neznosno dolgi, v delavnici brez sonca mi teko, ob kletvah pomočnikov, psovkah mojstra, med kvantami, ki so na moč ostudne, in ob očitkih, ki srce mi žgo.

Najmlajši, najšibkejši sem od vseh, a mi nalagajo najtežja dela; največ prahu posrkam vase, lačen sem, lačen in svet sovražim, ki mi življenje uničuje, ga zastruplja, zagrenjuje...

Obup se me loteva, v misli se mi grize, a mu zdaj ne klonim; še je volja v meni, še so nade v srcu, da prestanem leta žalosti, trpljenja, da prestanem zimo, ki kar nič ne jenja, da premagam psovke, kletve in udarce, se podstrešja rešim, vse njegove groze, in v življenju novem želje po lepoti, soncu in radosti si nekoč utešim...

(Pesem je prvič izšla v „Svobodi“ št. 3. I. 1931.)

Šport

Olimpijada.

Y. W. Mashoney, predsednik najvišjega sportnega foruma v Združenih ameriških državah je na skupščini energično glasoval proti udeležitvi Amerikancev na olimpijskih igrah v Berlinu.

Nogometni turnir na olimpiadi se bo vršil brez Francije, Anglije, Danske in Norveške. Njihove zveze so energično izglasovale predlog „proti“.

Norveški smučarji, zmagovalci na zadnjih olimpijskih igrah, se olimpijade ne bodo udeležili.

Češki Sokol še vedno ni prijavil svoje udeležitve.

Box

Oriak Carnera je premagal Nemca Neusela v 4. rundi z hudo ranitvijo. To pa ne pomeni, da je Carnera, bog ve kak mojster, ker je bila to že stara rana; Neusel bo moral sedaj box pustiti in po zadnjih vesteh se celo boji, da bo oslepel.

Med vrvmi, Sodnik boksaču: „Če ne boste prenehali iz neprestanimi udarci v glavo, Vas bom diskvalificiral!“ Boksač: „Kaj, sankcije! Kaj mislite, da sem Mussolini!“

Planica.

Planica bo postala najbrže eldorado sportnih spekulantov. Funkcionarji JZSS so si na letošnji tekmi nabrali bogatih izkušenj, tako, da bi prihodnjo tekmo lahko dobro izvedli, če že ne brezhibno. Toda to misel so opustili in tekmo bo izvedlo nekako „društvo prijateljev Planice“. Vedno smo mislili, da predstavlja JZSS, združenje najboljših organizatorjev in sportnih delavcev; sedaj pa vidimo, da to ne odgovarja resnici! R. K.

JZSS.

Na zadnji skupščini JZSS (Jug. zimsko sportni podsavez) je dobil njen blagajnik absolutorij, samo na podlagi 40.000 Din, ki jih je obljubil tedanji minister in sedanji predsednik JZSS dr. Drago Marušič. To se pravi toliko, kot da jih imamo že v roki, so dejali na skupščini in so za predsednika izvolili zopet dr. Drago Marušiča, seveda, samo zato, ker je bil minister. No, potem ko je bilo z ministrom konec in se je znašel zopet v svoji advokaturi, je odbornike iz Saveza zbolela glava. Kot izgleda je najbolj zbolela glava njenega blagajnika, ki je bil drugače v vsem Savezu najidealnejši delavec. Svojo funkcijo kot blagajnik je odložil in izstopil iz Saveza.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. Mlada pota, 9. Araki, 10. Avari, 12. be, 13. oseba, 15. oz, 16. ena, 18. krt, 19. smo, 20. Sana, 21. štab, 22. ona, 23. mir, 24. Nada, 27. soha, 29. ika, 30. bik, 32. jez, 33. js, 34. Danas, 36. jib, 37. autor, 39. vojna, 41. minimalne.

Navpično: 1. mrena, 2. la, 3. ako, 4. disk, 5. pakt, 6. ova, 7. ta, 8. aroma, 9. Abesinija, 11. izobrazba, 14. era, 17. anoda, 19. stroj, 21. šis, 25. Aksum, 26. Nin, 28. Heine, 30. Bari, 31. kava, 34. Don, 35. sol, 38. ti, 40. jn, 42. Ana.

Od poslanih pravih rešitev so bili izžrebani sledeči: Šafranko Tone, delavec, Ptuj; N. Konstantin, Ljubljana; Pirnat Meta, Ljubljana.

Vsi trije bodo dobivali list vse leto brezplačno.

Iz uprave

VSEM!

Kdor je prejel prvi dve številki, pa lista ne namerava naročiti naj nam pošlje obe številki nazaj!

Kdor hoče še nadalje prejemati list naj takoj nakaže naročnino.

Kdor je prejel več številki in še ni poravnal računa, naj takoj nakaže odgovarjajoč znesek. Če jih pa ne more razprodati, naj jih vrne in nam sporoči, koliko jih prihodnjic želi.

Kdor čuti trohico dolžnosti do našega lista, naj prične nabirati pri svojih prijateljih prispevke za tiskovni sklad. Zavedajte se, da ste edini, ki podpirate list.

Iščemo inkasante v vseh večjih krajih. Kdor je pripravljen na to žrtev, nam naj javi svoj naslov. Poslali bomo imena vseh naročnikov tistega kraja, od katerih bo izterjal naročnino in nam jo poslal. Uprava.

Vse dopise, ki se tičejo uprave, naslovi novih naročnikov, spremembe naslovov, vračanje lista in slično pošiljajte na naslov uprave, Kopaliska 3.

Dopise in članke in tozadevne informacije pa na uredništvo, Bleiweisova 3.

Dopisnikom!

Vse dopisnike in poročevalce opozarjamo, da pišejo svoje prispevke le na eni strani papirja. Če je papir izpolnjen na obeh straneh, ga moramo prepisovati, ker ga tiskarna drugače ne sprejme. S tem nam prihranite nepotreben trud in čas.

Dopisujte v svoj list!

Uredništvo.

I. K. — Trbovlje. — Tvoj članek smo sprejeli, ko je bil že material v tiskarni. Zato ga nismo mogli priobčiti. Na splošno je dopis zelo dober in bo prišel v prihodnji številki na vrsto.

Vsem drugim odgovorimo vsakemu posebej. —

Uredništvo.